

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กบ จินดา. ก่อนจะถึงมงกุฎเพชร. ไทยรัฐ (3 ธันวาคม 2515): 9, อ้างถึงใน
อังกเรศ บุญทองล้วน. กระบวนการเปลี่ยนแปลงสภาพลักษณะความงามทางสตรีระของ
ผู้หญิงใน สังคมไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีการประกวดนางสาวไทย. วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539. หน้า 44.
- กรมการโฆษณาการ. ประมวลคำปราศรัยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม. พระนคร: สำนักพิมพ์
คลังวิทยา, 2484.
- กรมโคสนาการ. คำแนะนำของสภาวัฒนธรรมแห่งชาติเรื่อง โทษของการกินหมาก. ประมวลวัฒนธรรม
แห่งชาติ (กุมภาพันธ์ 2486): 75-82.
- กรรณิการ์ สุขเกษม และ สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. น่านานวดกรรมวิธีการวิจัย.
กรุงเทพฯ: เพื่อฟ้าพรินติ้ง, 2544.
- ก้องสกล กวินรวีกุล. การสร้างร่างกายพลเมืองในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม
พ.ศ. 2481-2487. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชาสังคมวิทยาและ
มานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.
- กาญจนา มณีแสง. หลักการวิจัยเบื้องต้นทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์. 2522.
- การแต่งกายสมัยสร้างชาติ. ใน อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพนายพันตรี หม่อมเจ้า
ประสพศรีจิระประวัติ จิระประวัติ. พระนคร: โรงพิมพ์ไทยพาณิชย์การ, 2484.
(พระโอรสและธิดาในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสิงหนวิกรมเกรียงไกร พิมพ์แจก
ในงานพระราชทานเพลิงศพ)
- โกสุม โอมพรนุวัฒน์. โครงการแห่งความเจ็บปวด. บทความจากสมาชิกมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน
2545. (ม.ป.ท.).
- คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. สี่แผ่นดิน. พิมพ์ครั้งที่ 1. เล่มที่ 2. พระนคร: สำนักพิมพ์ชัยฤทธิ์, 2496.
คำวิจารณ์ของท่านนายกรัฐมนตรีฝากไว้กับพี่น้องสตรีไทยเรื่องการสวมหมวก.
สามิตตสาร (ฉบับพิเศษ), 1 : 5 (พฤษภาคม): 63.
- จรัล ดิษฐาอภิชัย. การเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาประชาชน. ใน กิตติธ ทยกุล
และคณะ, ก่อนจะถึง 14 ตุลา, 117-119, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เมฆขาว, 2546.

- จิรพร วิทยศักดิ์พันธุ์. นโยบายวัฒนธรรมของจอมพล ป. พิบูลสงคราม : ทัศนะคตินิยมกับผลกระทบทางสุนทรียทัศน์. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง จอมพล ป. พิบูลสงคราม กับการเมืองไทยสมัยใหม่. (24-25 มิถุนายน 2536). (ม.ป.ท.).
- จีรติ ดิงศภัทย์ และ สุชีรา ตันชัยนันท์. ทฤษฎีเกี่ยวกับสตรีศึกษา ใน อมรา พงศาพิชญ์ รวมบทความประเด็นเรื่องสตรี กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- จำนงค์ ทองประเสริฐ. ภาษาไทย 5 นาที [online] IIRT Network, 2001. แหล่งที่มา: <http://www.tpschamnong.iirt.net> [16 September 2004]
- ใจความคำกล่าวตอบของพระท่านผู้บัญชาการทหารสูงสุด. ข่าวโคสนาการ 6 : 3 (มีนาคม 2486): 179.
- ชุมนุมนิสิตหญิงคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ขบวนการดอกไม้บาน. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์, 2516.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. โครงสร้างนิยม, หลังโครงสร้างนิยม กับการศึกษารัฐศาสตร์. สัญญาวิทยา กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิภาษา, 2545.
- เดชรัตน์ สุขกำเนิด. มายาคติของนักเศรษฐศาสตร์. บทความจากสมาชิกมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (ม.ป.ท., ม.ป.ป.).
- นางพะงา ลิ้มสุวรรณ, พญ. สวยอย่างไรไม่เสี่ยงภัย (บทสนทนา). กรุงเทพฯ: UBC 7, 2545.
- นเรศ นโรปกรณ์. สาวเฮยจะบอกให้. พิมพ์ครั้งที่ 3. เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์, 2516.
- นันทิรา ข้าภิบาล. นโยบายเกี่ยวกับผู้หญิงไทย ในสมัยสร้างชาติของจอมพล ป. พิบูลสงคราม พ.ศ. 2481- 2487. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
- นิวัติ กองเพียร. ผู้หญิงของยุคสมัย. มติชน (27 มิถุนายน 2547).
- นิตา ชูโต. การวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: แมทส์ปออย, 2545.
- ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี, เรื่องระเบียบการแต่งกายสตรี, " สามิตตสาร (ฉบับพิเศษ) 1:5 (พฤษภาคม, 2484): 74.
- ประมวล ดิคนินสัน. คติชนชาวบ้าน: การศึกษาในด้านมานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา อินเตอร์เนชั่นแนล, 2521.
- ประเสริฐ เจริญธรรม. สาวงาม สาวมังกู กรุงเทพฯ: โอโซน พับลิชชิง, 2545.
- ปรีชา อินทรปาลิต. สามเกลอ : มนุษย์เหล็ก กรุงเทพฯ: ธเนศวรการพิมพ์, 2482.

- ปลินดา ระมิงค์วงศ์. บทวิจารณ์ภาพนู้ด-การข่มขืนครั้งที่สาม. บทวิจารณ์จากสมาชิก มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน 2547. (ม.ป.ท.)
- พิธีเปิดงานสำนักวัฒนธรรมฝ่ายหญิง นະບ້ານไทยพันธมิตร. ข่าวโคสนนการ 6 : 3 (มีนาคม 2486): 155-158.
- พีระพงศ์ ดามาพงศ์. ห้องอดีตกับสามเกลอ เล่มที่ 1-2. กรุงเทพฯ: เอสซี แมทซ์บ็อกซ์, 2546.
- พีระพงศ์ ดามาพงศ์. ห้องอดีตกับสามเกลอ เล่มที่ 3. กรุงเทพฯ: สามเจริญพาณิชย์, 2547.
- ภัทรา นิคมานนท์. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย (Foundation of research) กรุงเทพฯ: อักษรวิพัฒน์, 2539.
- มิเชลล์ พุกโกต์. ร่างกายใต้บังคับการ. แปลโดย ทองกร โภคธรรม. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2547.
- ยงค์ ชุตินา, สมุดคู่มือชีวิตอนามัย พิมพ์แจกในงานศพนางละม่อม แซ่ลิ้ม ณ วัดอ่างศิลา จ.ชลบุรี พระนคร : ร.พ. ชุติน, 2499. อ้างถึงใน ก้องสกุล กวินรวีกุล การสร้างร่างกายพลเมือง ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม พ.ศ. 2481-2487. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.
- ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 58, ตอนที่ 47, วันที่ 15 มกราคม 2484.
- โรลิ่งด์ บาร์ตส์. สรรพนิพนธ์จากมายาคติ (Mythologies) ของ โรลิ่งด์ บาร์ตส์ บทแปลและบทวิเคราะห์เชิงวาทศาสตร์. แปลโดย วรณพิมล อังคสิริสรรพ. กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.
- ลาวัลย์ โชตามระ. เล่าเรื่องเมืองไทย. พระนคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2509.
- วรัญญา ภัทรสุข. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- วัฒนธรรม, กระทรวง. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. การแต่งกายของไทย [online] The Ministry of Culture, 2005. แหล่งที่มา: <http://www.culture.go.th> [10 December 2006]
- วารุณี ภูริสินสิทธิ์. ความเป็นผู้หญิงในสังคมไทย. วารสารสังคมศาสตร์. ปีที่ 12 (กุมภาพันธ์ 2543): 134-160.
- วารุณี ภูริสินสิทธิ์. สตรีนิยม : ขบวนการและแนวคิดทางสังคมแห่งศตวรรษที่ 20. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2545.
- วารุณี ภูริสินสิทธิ์. แนวคิดสตรีนิยมในสกุลความคิดต่าง ๆ : ความเป็นเพศ. บทความจากสมาชิกมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน (2545). (ม.ป.ท.).

- วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร. ย้อนไปข้างหลัง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2543.
- วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร. วิวัฒนาการสังคมไทย กับหัตถ์นิยายชุด พล นิกร กิมหงวน ของ ป. อินทรปาลิต. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2544.
- ศิลปากร, กรม. กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์. ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม กรุงรัตนโกสินทร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์แอนด์, 2525.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. สำนักงานปลัดกระทรวง. กองวัฒนธรรม. คำแนะนำการแต่งกายหญิง และโครงการของสำนักวัฒนธรรมฝ่ายหญิง. พระนคร: กรมแผนที่ทหาร, 2486.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมศิลปากร. กองจดหมายเหตุแห่งชาติ. รัฐนิยม - วัฒนธรรม - ศิลปกรรม พ.ศ. 2478 - 2498. (ม.ป.ท., ม.ป.ป.).
- สมเกียรติ ตั้งนโม. การให้นิยามเกี่ยวกับคำว่าวาทกรรมและอุดมคติ. บทความจาก สมาชิกมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน 2545. (ม.ป.ท.).
- สมเกียรติ ตั้งนโม. แนวคิดโครงสร้างนิยม บทความจากสมาชิกมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน 2545. (ม.ป.ท.).
- สมเกียรติ ตั้งนโม. Roland Barthes และ มายาคติ. บทความจากสมาชิกมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน 2548. (ม.ป.ท.).
- สมบัติ จำปาเงิน. บรรณาธิการ. ราชการที่ 5 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช. กรุงเทพฯ: เวิลด์ มีเดีย, 2542.
- สังข์ พัธโนทัย. ความนึกในกรุงซัง. พระนคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2499.
- สันต์ สุวัจจราภินันท์. วาทกรรมบนร่างกาย และสุนทรียศาสตร์ของความเปลือยเปล่า. บทความจากสมาชิกมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน 2544. (ม.ป.ท.).
- สายพิน ศุภพรหมงคล, ปรีดดา เฉลิมเผ่า ก. อนันตกุล, พรรณราย ไอสถาภิรัตน์ และ สุดแดน วิสุทธิลักษณ์. สำรวจทฤษฎีร่างกาย. ใน ปรีดดา เฉลิมเผ่า ก. อนันตกุล, เผยร่างพร่างกาย. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2541.
- สุภัตรา กอบกิจสุขสกุล. การประกวดนางสาวไทย พ.ศ. 2477-2530. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาประวัติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.
- สุภัตรา กอบกิจสุขสกุล. เส้นทางนางงาม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกเบี๋ย, 2536.
- สุภาวงศ์ จันทวานิช. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- สุภาวงศ์ จันทวานิช. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: การพิมพ์พระนคร, 2546.

- สุวิมล พลจันทร์. กรมโฆษณาการกับการโฆษณาอุดมการณ์ทางการเมือง (พ.ศ. 2476- 2487. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.
- อมรา พงศาพิชญ์. ความหมายของการวิจัยเชิงคุณภาพ. ในอุทัย ดุลยเกษม, คู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อการพัฒนา. ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545.
- อรสม สุทธิสาคร. ดอกไม้ของชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รวมธรรมศน์, 2532.
- อังคเรศ บุญทองล้วน. กระบวนการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ความงามทางสรีระของผู้หญิงในสังคมไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีการประกวดนางสาวไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- อัศศิริ ธรรมโชติ, วรณี เมืองไพศาล, มัณฑนา ทยาธรรม, ดรุณี แซ่ลิ้ว และสิทธิเดช จันทร์ศิริ. บรรณาธิการ. กรู๋ชาวดังในรอบ 20 ปี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์การเวก, (ม.ป.ป.).
- เอนก นาวิกมูล. การแต่งกายสมัยรัตนโกสินทร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2547.

ภาษาอังกฤษ

- Anderson, B. Imaged Communities: Reflections on the Origin the Spread of Nationalism. London: Verso, 1983.
- Bank, M. Visual Methods in Social Research. London: Sage Publications, 2001.
- Barthes, R. Mythologies, Paris: Seuil, 1957.
- Beasley, C. What is Feminism? London: Sage, 1999. อ้างถึงในวารุณี ภูริสินสิทธิ์. สตรีนิยม: ขบวนการและแนวคิดทางสังคมแห่งศตวรรษที่ 20. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คปไฟ, 2545. หน้า 18.
- Curtin, D.W. Cooking, Eating thinking: Transformative Philosophies of Food. Bloomington: Indiana University Press, 1992.
- Douglas, M. Purity and Danger: An Analysis of Concepts of Pollution and Taboo. London : Rout ledge, 1980.
- Folk, P. The Consuming Body. London: Sage, 1994.
- Gramsci, A. State and Civil Society. In Q. Hoare, and G.N. Smith (eds.), Selections from the Prison Notebooks, pp. 210-227. New York: International Publishers, 1971.

- Gordon, R. Eating Disorder East and West : A Culture Bound Syndrome Unbound. In M. Nasser, M.A. Katzman, and R.A. Gordon (eds.), Eating Disorder and Culture in Transition, New York: Brunner – Rout ledge, 2001.
- Grimshaw, J. Feminist Philosophies: Women's Perspectives on Philosophical Traditions. London: Harvester Wheatsheaf, 1986, อ้างถึงใน วารุณี ภูริสินสิทธิ์. สตรีนิยม : ขบวนการและแนวคิดทางสังคมแห่งศตวรรษที่ 20. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2545. หน้า 17.
- Grogan, S., and Wainwright, N. Growing up in the Culture of Slenderness: Girls' Experiences of Body Dissatisfaction. Women's studies International Forum.
- Grogan, S. Body Image : Understanding Body Dissatisfaction in Men, Women and Children. New York: Rout ledge, 1999.
- Hein berg. L. J., and Thompson, J.K. Body Image and Televised Images of Thinner and Attractiveness : A Controlled Laboratory Investigation. Journal of Social and Clinical Psychology 14 (1995): 325-358.
- Hess-Bibber, S. Am I Thin Enough Yet? The Cult of Thinness and the Commercialization of Identity. New York: Oxford University Press, 1996.
- Levi-Strauss, C. Totemism. Boston: Beacon Press, 1963, อ้างถึงใน อมรา พงศาพิชญ์. ความหลากหลายทางวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545. หน้า 41-43.
- Levi-Strauss, C. The Savage Mind. Chicago: The University of Chicago Press, 1966. อ้างถึงใน อมรา พงศาพิชญ์. ความหลากหลายทางวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545. หน้า 41-43.
- Lupton, D. Food, the Body and the Self. Thousand Oaks: SAGE Publications, 1996.
- Mc Cabe, M. P., and Ricciardelli, L. A. Body Image and Body Change Technique among Young Adolescents Boys. European Eating Disorders Review. 9 (2001): 1-13.
- Pink, S. Visual Ethnography: Image, Media and Representation in Research. London: Sage, 2001.
- Samuel, G. Mind, Body and Culture : Anthropology and Biological Interface. Cambridge: Cambridge University Press, 1990.

- Santana, C. Old Thai's Print Advertising [online] Thailand Coca Cola Collector Club, 2006.
Available from : <http://www.cokethai.com> [2006, September, 29]
- Sharps, M.J., and Price-Sharps, J.L. Body Image Preference in the United States and Rural Thailand : An Exploratory Study. Journal of Psychology 135 (2001): 518 - 528.
- Synnott, A. The Beauty Mystique : Ethics and Aesthetics in the Bond Genre. Politics, Culture, and Society, pp. 407-425. London: Human Sciences Press, 1990.
- Thianthai, C. Dissertation chapter: Putting Western Frameworks to Use: A Study of Body Image and Gender Differences among Thai Adolescents and Young Adult. Doctoral Dissertation, University of Oregon, 2003.
- Thompson, B. Food, Bodies, and Growing up Female in Feminist Perspectives. New York: Guilford Press, 1994.
- Tseelon, E. The Masque of Femininity: The Presentation of Woman in Every Life. London: Sage, 1995.
- Warren, M. A. The Nature of Woman: An Encyclopedia and Guide to the Literature. California: Edge Press, 1980. อ้างถึงใน วารุณี ภูริสินสิทธิ์. สตรีนิยม: ขบวนการและแนวคิดทางสังคมแห่งศตวรรษที่ 20. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2545. หน้า 18.
- Whelehan, I. Modern Feminist Thought. New York: New York University Press, 1995. อ้างถึงใน วารุณี ภูริสินสิทธิ์. สตรีนิยม : ขบวนการและแนวคิดทางสังคมแห่งศตวรรษที่ 20. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2545), หน้า 218.
- Wolf, N. The Beauty Myth : How Image of Beauty are Used Against Women. New York: W. Morrow, 1991.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องระเบียบการแต่งกายของสตรี

โดยมติคณะรัฐมนตรี พิจารณาเห็นสมควรวางระเบียบการแต่งกายสตรีให้เหมาะสมแก่ความเจริญของประเทศ และเชิดชูคุณค่าของความเป็นคนไทย จึงได้จัดตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วยหลวงวิจิตรวาทการ รัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ หม่อมกอบแก้ว อภากร นางโกวิทภักย์วงศ์ หม่อมหลวงปุย ชัยนาม นางราศี ภมรมนตรี นางวิจิตรวาทการ นางไสว ทองเจือ และนางอมร โอสถานนท์ เป็นกรรมการ คณะกรรมการประชุมปรึกษาหารือระเบียบขึ้น คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาอนุมัติแล้ว จึงประกาศเป็นระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

การใช้ระเบียบ

- ข้อ 1. ระเบียบนี้ใช้แก่สตรีที่เป็นข้าราชการ สตรีที่มีตำแหน่งเฝ้าและสุภาพสตรีทั่วไป ซึ่งจะพิจารณาใช้ให้เหมาะสมแก่กาลเทศะและความสามารถในการแสวงหาเครื่องแต่งกาย
- ข้อ 2. สิ่งใดที่ไม่สามารถประกอบขึ้นภายในประเทศ จะต้องสั่งซื้อจากนอกประเทศ และเป็นของแพงหรือหาซื้อยากเช่น ถุงมือ แม้จะระบุไว้ในระเบียบนี้ก็อาจใช้ได้

ความหมายของเครื่องแต่งกาย

- ข้อ 3. คำว่า "เครื่องเต็มยศ" และ "เครื่องครึ่งยศ" ในประกาศฉบับนี้ หมายถึงเครื่องแต่งกายซึ่งต้องใช้ในโอกาสที่เป็นพระราชพิธี รัฐพิธี หรืองานสโมสรสันนิบาตใด ๆ ซึ่งมีหมายและประกาศคำสั่งหรือระเบียบแบบแผน ให้แต่งเครื่องแบบเต็มยศ หรือเครื่องแบบครึ่งยศ
- ข้อ 4. คำว่า "เครื่องปกติ" ในประกาศฉบับนี้หมายถึง เครื่องแต่งกายซึ่งต้องใช้ในโอกาสที่เป็นพระราชพิธี รัฐพิธี หรืองานสโมสรสันนิบาตใด ๆ ซึ่งมีหมายประกาศ คำสั่ง ระเบียบแบบแผน หรือคำชักชวนให้แต่งเครื่องแบบปกติ
- ข้อ 5. คำว่า "เครื่องแต่งกายธรรมดา" หมายถึงเครื่องแต่งกายประจำวันซึ่งสุภาพสตรีจะต้องแต่งไปในที่ชุมชน หรือที่สาธารณสถาน ในโอกาสซึ่งมิใช่งานพระราชพิธี งานรัฐพิธี หรืองานสโมสรสันนิบาต

ข้อ 6. คำว่า "สวมเสื้อผ้าอย่างไทย" หมายถึงการนุ่งผ้าแบบจีนและสวมเสื้อ ซึ่งอาจใช้
วัตถุอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้ คือ

- (1) วัตถุที่กำเนิดหรือทำขึ้นในประเทศไทย หรือ
- (2) วัตถุที่มีลวดลายอย่างไทย หรือประดิษฐ์หรือทำแบบให้มีลักษณะอย่างไทย

ประเภทของเครื่องแต่งกาย

ข้อ 7. เครื่องเต็มยศ เครื่องครึ่งยศ และเครื่องปกติของสตรี ให้แบ่งออกเป็นสอง
ประเภท คือ

- ก. สำหรับงานพระราชพิธี หรือรัฐพิธีในพระที่นั่ง เช่นงานพระราชพิธีในพระที่นั่งอมริน
ทรวินิจฉัย และงานรัฐพิธีในพระที่นั่งอนันตสมาคม เป็นต้น
- ข. สำหรับงานนอกพระที่นั่ง เช่น งานอุทยานสโมสรในสวนศิลาแลง งานต้อนรับที่
ทำเนียบนายกรัฐมนตรี งานต้อนรับที่กระทรวงการต่างประเทศ และงานสวน
สนาม เป็นต้น

งานใดมิใช่พระราชพิธีหรือรัฐพิธี แม้จะทำในพระที่นั่ง ก็ให้ถือเป็นงานนอกพระที่นั่ง

เครื่องแต่งกายสำหรับงานในพระที่นั่ง

ข้อ 8. เครื่องเต็มยศสำหรับงานในพระที่นั่ง เป็นดังนี้

- (1) นุ่งยกแบบจีนยาวถึงข้อเท้า
- (2) เสื้อที่เหมาะสมกับผ้านุ่ง
- (3) กุ้งเท้า แพรยาว ไม่ใช่สีดำ และไม่ใช่สีขาว
- (4) รองเท้าสันสูง เป็นสีทอง สีเงิน ตาด ต่วน แพร หนักกลับขลิบทอง หรือหนัก
กลับขลิบเงิน
- (5) ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- (6) ผู้ที่ได้รับพระราชทานสายสะพาย ต้องสวมสายสะพายตามกำหนดในหมายรับสั่ง
ของสำนักพระราชวัง และตามระเบียบแบบแผนการสวมสายสะพาย

ข้อ 9. เครื่องครึ่งยศสำหรับงานในพระที่นั่ง มีลักษณะเหมือนเครื่องเต็มยศที่กล่าวใน
ข้อ 8. เว้นแต่ไม่สวมสายสะพาย

ข้อ 10. เครื่องปกติสำหรับงานในพระที่นั่ง เหมือนเครื่องเต็มยศที่กล่าวในข้อ 8. เว้นแต่ไม่สวมสายสะพาย และไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ นอกจากระบุไว้ในหมายรับสั่งว่าให้แต่งเครื่องแบบปกติประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ข้อ 11. เครื่องราตรีสโมสรสำหรับงานในพระที่นั่ง ให้แต่งตามที่กล่าวไว้ในข้อ 8-9 และ 10 และจะสวมเสื้อคลุมด้วยก็ได้

เครื่องแต่งกายสำหรับงานนอกพระที่นั่ง

ข้อ 12. เครื่องเต็มยศ เครื่องครึ่งยศ สำหรับงานนอกพระที่นั่ง เหมือนเครื่องเต็มยศ และเครื่องครึ่งยศในพระที่นั่ง ตามที่กล่าวไว้ในข้อ 8 และข้อ 9 แต่

(1) เสื้อผ้าอย่างไทย มีความยาวถึงเท้า เสื้อผ้าในกรณีนี้ไม่จำเป็นต้องยกเสมอไป

(2) หมวกให้เหมาะสมกับเสื้อผ้า แต่ถ้าเป็นงานซึ่งเริ่มในเวลาเกิน 18 น. ไปแล้ว ไม่ต้องสวมหมวก

(3) ถุงมือขาว

ข้อ 13. เครื่องปกติสำหรับงานนอกพระที่นั่ง เป็นดังนี้

(1) หมวกให้เหมาะสมแก่เสื้อผ้า แต่ถ้าเป็นงานซึ่งเริ่มในเวลาเกิน 18 น. ไปแล้ว ไม่ต้องสวมหมวก

(2) เสื้อผ้าอย่างไทย แต่มิใช่ยกทอง หรือยกเงินทั้งผืน

(3) ถุงเท้าแพรยาว ไม่ใช่สีดำ และไม่ใช่สีขาว

(4) ถุงมือ ขาวหรือสีใด ๆ ที่กลมกลืนกับเครื่องแต่งกาย

(5) รองเท้าสันสูง สีที่เหมาะสมกับเครื่องแต่งกาย

เครื่องแต่งกายในเวลาบ่ายต้องให้มีคุณภาพดีกว่าเครื่องแต่งกายเวลาเช้า

ข้อ 14. เครื่องแต่งกายราตรีสโมสรสำหรับงานนอกพระที่นั่ง ให้แต่งเหมือนเครื่องราตรีสโมสรสำหรับงานในพระที่นั่ง และจะสวมเสื้อคลุมด้วยก็ได้

เครื่องแต่งกายธรรมดา

ข้อ 15. เครื่องแต่งกายธรรมดา เป็นดังนี้

(1) หมวกให้เหมาะสมแก่เสื้อผ้า แต่เมื่อพ้นเวลา 18 น. ไปแล้วจะสวมหมวกหรือไม่ก็ได้ ตามแต่จะเห็นสมควร (แก่ไขแล้ว)

(2) เสื้อผ้าอย่างไทย

(3) รองเท้ามีสัน ซึ่งมีโซ่รองเท้าแตะ รองเท้าสำหรับห้องนอน รองเท้าหนีบ หรือ รองเท้าไม้

(4) รองเท้า หรือไม้สวมตามใจสมัคร

(5) รองมือ

ข้อ 16. เครื่องราตรีสโมสรธรรมดา ให้อนุโลมตามสมัยนิยม

ลักษณะของหมวก

ข้อ 17. หมวกอาจทำด้วยวัสดุอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ฟาง ผ้าแพร สักหลาด ไบลาน หรือไม้สานก็ได้

ข้อ 18. หมวกต้องไม่มีรูปเหมือนชายหาด หมวกใส่นอน หมวกผู้ชาย หรือใช้สายรัด คางอย่างเด็ก ๆ

ข้อ 19. ตามธรรมดา สีของหมวกจะต้องกลมกลืนกับสีของเสื้อผ้า แต่หมวกซึ่งมีสีตั้ง จะกล่าวต่อไปนี้อาจใช้กับเสื้อผ้าได้ทุกสี คือ

หมวกสีขาว

หมวกสีดำ

หมวกสีเนื้อ

หมวกสีน้ำตาล

หมวกสีกรมท่า

ข้อ 20. หมวกที่ใช้เวลาเช้าหรือกลางวัน ต้องทำอย่างเรียบ ๆ ไม่ใช่วัสดุที่แวววาวเช่น ตาด ต่วน ไม่มีเครื่องประดับโลหะ เช่น เข็มเพชร หรือลูกปัทม์ แต่หมวกที่ใช้ในเวลาบ่าย จะใช้ วัสดุแวววาวบ้าง หรือมีเครื่องประดับให้งามยิ่งขึ้นก็ได้

ข้อ 21. หมวกที่สวมถูกต้องตามประกาศนี้แล้ว ไม่มีความจำเป็นต้องถอดในกาละหรือ เทศะใด ๆ

การทำความเคารพ

ข้อ 22. การทำความเคารพในเวลาสวมหมวก จะทำโดยวิธีกราบ วิธีไหว้ วิธีก้มศีรษะ หรือวิธีย่อตัวคำนับก็ได้ สุดแต่กาละเทศะ

ข้อ 23. ในการสัมผัสมือตามแบบสากล สตรีที่สวมถุงมืออยู่ ไม่จำเป็นต้องถอดถุงมือ แต่ถ้าเป็นการสัมผัสกับสตรีที่ไม่สวมถุงมือหรือถอดถุงมือแล้ว ต้องถอดถุงมือด้วย

การแต่งกายไว้ทุกข์

ข้อ 24. การแต่งกายเครื่องไว้ทุกข์ ให้ปฏิบัติตามระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรี

กระเป๋าทือ

ข้อ 25. กระเป๋าทือ ตามธรรมดาพึงใช้สีเหมือนกัน ส่วนใดส่วนหนึ่งของเครื่องแต่งกาย เช่นสีเดียวกับหมวก หรือสีเดียวกับรองเท้า หรือสีเดียวกับเข็มขัด หรือสีเดียวกับเสื้อผ้า เป็นต้น และพึงมีลักษณะเรียบ ๆ ไม่เป็นสีทอง หรือสีเงิน ไม่เป็นสิ่งแวดล้อม และมิใช่ทำด้วยลูกบิด

ข้อ 26. กระเป๋าทือที่ใช้ในงานราตรีสโมสร หรืองานพระราชพิธี หรือรัฐพิธีในพระที่นั่ง ต้องมีขนาดย่อม และจะเป็นสีทอง สีเงิน เป็นสิ่งแวดล้อม หรือทำด้วยลูกบิดก็ได้.

ประกาศมา ณ วันที่ 27 สิงหาคม พุทธศักราช 2484

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี.

ที่มา: การแต่งกายสมัยสร้างชาติ. (พระนคร : โรงพิมพ์ไทยพาณิชย์การ, 2484), หน้า 73-79.

ภาคผนวก ข

สาส์นท่านนายกรัฐมนตรี เรื่องความสำคัญในการบำรุงวัฒนธรรมของชาติ¹

ด้วยนับแต่รัฐบาลได้เริ่มต้นชักชวน ประกาศรณรงค์ว่าด้วยการแต่งกาย และประกาศใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดวัฒนธรรม ซึ่งชาวไทยจักต้องปฏิบัติตาม พุทธศักราช ๒๔๗๔ ปรากฏว่ามีเสียงจากชนบางหมู่บางคณะ กล่าวคำยุแหย่โดยพูดหรือเขียนเป็นการแสดงชวนเชื่อบ้างเสนอความเห็นบ้าง ในทำนองคัดค้านการกระทำของรัฐบาล เมื่อสรุปแล้วคงได้ความว่า

๑. ในการที่รัฐบาลให้ปรับปรุงการแต่งกาย ทำให้สิ้นเปลือง ควรบำรุงวัฒนธรรมทางจิตใจก่อน เวลานี้บ้านเมืองคับขันควรทำอย่างอื่นที่สำคัญกว่าเครื่องแต่งกาย
๒. ในการที่รัฐบาลประกาศใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดวัฒนธรรมเป็นการเข้มงวดกวดขัน บังคับราษฎรคนจนให้ได้รับความเดือดร้อน

การที่มีเสียงยุแหย่คัดค้านขึ้นนี้ อาจเกิดขึ้นได้ ๒ ทาง คือ ทางหนึ่งจากชาวต่างประเทศ ซึ่งมุ่งจะให้ประชาชนภายในประเทศขาดความสามัคคี และความเข้าใจดีซึ่งกันและกัน เป็นการบั่นทอนกำลังของประเทศ ไม่ให้บ้านเมืองตั้งอยู่ในความสงบได้ อีกทางหนึ่งก็เนื่องจากคนไทยเราเอง บางหมู่บางคณะ ที่พยายามปลุกปั่นให้เกิดความเกลียดชังรัฐบาล อันเป็นช่องทางประกอบกรรมที่มีชอบเพื่อประโยชน์แห่งตน

อันเล่ห์กะเท่ห์ที่ชาวต่างประเทศจะพึงใช้นั้น มีหลายอย่างหลายประการ ขอยกตัวอย่างที่เห็นได้ง่าย ๆ คือ การนำวัฒนธรรมที่เลวทรามต่ำช้า มาเผยแพร่ปลุกฝังจิตใจของประชาชนชาวไทย ให้มีความเป็นอยู่ หรือการครองชีพอย่างป่าเถื่อน อันความเลวทั้งหลายนั้นย่อมกระทำได้สะดวกและง่าย ส่วนความดีนั้นย่อมทำได้ยาก เมื่อประชาชนชาวไทยได้รับวัฒนธรรมอันเลวทรามป่าเถื่อนไว้แล้ว ก็ย่อมเป็นทางให้เกิดความรังเกียจแก่ชาวโลกผู้มีวัฒนธรรมสูงกว่าก็ย่อมเป็นทางให้เกิดความรังเกียจแก่ชาวโลกผู้มีวัฒนธรรมสูงกว่าโดยทั่วไป เช่นพวกแอฟริกา มีวัฒนธรรมต่ำทราม ไม่มีการแต่งกายให้เรียบร้อย ใช้ใบไม้หุ้มห่อปิดเพียงของสงวน บ้านเรือนก็ไม่รักษาความสะอาดเต็มไปด้วยเชื้อโรคติดต่อ อาหารก็เที่ยวจับสัตว์มากินพอประทังชีพ ไปวัน หนึ่ง ๆ เช่นนี้ย่อมอยู่เป็นเอกราชไม่ได้ และในที่สุดประเทศที่มีวัฒนธรรมสูงกว่าก็ยื่นมือเข้าไปช่วยทำลายรังเชื้อโรคโดยอ้างว่าเพื่อสันติสุขของประเทศชาติอื่น ๆ ในโลก ซึ่งในที่สุดก็เสียความเป็นประเทศเอกราช หรือถูกล่าเป็นเมืองขึ้น

ส่วนการยุแหย่อันเกิดจากคนไทยเราเองนั้น ก็ใช้วิธีพูด หรือเขียนยกเหตุผลแสดงความไม่ดีไม่งาม ที่รัฐบาลได้ทำไปถ่ายเดียว ทับถมให้หมดคุณค่า หมดราคา เช่นว่า การบังคับให้แต่ง

กายเป็นการสิ้นเปลืองอย่างโน้นอย่างนี้ ส่วนในทางดีได้แก่สวยงามเป็นระเบียบ รักษาสุขภาพและอนามัยนั้น หาได้กล่าวไม่ ในการที่ประชาชนชาวไทยได้ฟังคำยุแหย่เหล่านี้ ถ้าได้ลองใช้ความคิดหรือความพิจารณาสักเล็กน้อย ก็จะได้เห็นแก่นหรือความสำคัญของทุกเรื่องไป ความสำคัญของเรื่องนั่นเองคือจุดประสงค์ของผู้พูดหรือผู้เขียนเพื่อหวังให้ผู้อื่นเห็นตาม ซึ่งถ้าชาวอกุศลที่เขาเขียนหรือพูดเกี่ยวกับตัวบุคคลแล้ว จุดประสงค์ของเขาก็ต้องการให้บุคคลที่เขาเหยียดถึงเป็นตัวในเรื่องนั้นหมดคุณค่าหมดราคา จึงใคร่ขอให้ผู้รับฟังหรือผู้อ่านตั้งความสังเกตให้จงดี ก็จะจับได้ตรงที่เขาแสดงเหตุผล เขาต้องหาอะไรมาแสดงให้ผู้อื่นเห็นว่า ตนพูดหรือเขียนนั้นเป็นคุณฝ่ายเดียว ส่วนที่ว่าเป็นโทษอะไรบ้างนั้นเขาส้มไม่กล่าวถึงเลย หรือยกขึ้นกล่าวก็เอาช้ออ่อน ๆ มากล่าวซึ่งควรใช้ความสังเกตให้ดี ต้องอ่านและฟังโดยพิจารณาให้กว้าง ๆ และมองดูหลายแง่หลายมุมสักหน่อย เช่นเรื่องให้ปรับปรุงเครื่องแต่งกาย ก็ว่าต้องสิ้นเปลืองอย่างโน้นอย่างนี้ แต่ก็มีทางที่จะแก้ได้โดยใช้เสื้อผ้าราคาถูก มีแต่ย่อยชุด แต่ทำเสียให้ดีและสะอาดเรียบร้อยก็แล้วกัน โทษของการปรับปรุงเครื่องแต่งกายไม่เห็นจะมีอะไร ส่วนคุณนั้นมีเหลือหลาย นอกจากนี้ ถ้าพวกเราพยายามสร้างตนเองให้มีรายได้มากกว่าเดิม หรือเลิกนิสัยย่นำเงินไปใช้ในสิ่งที่ไม่จำเป็น เช่นเอาไปเสพสุรายาเมาเล่นการพนันเสีย ก็พอจะมีเงินซื้อได้เหมาะสมกับอัตตภาพ

ในการสร้างชาติให้วัฒนาถาวรเทียบทันอารยะประเทศนั้น รัฐบาลจำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงส่วนต่าง ๆ ของประเทศทุกด้าน โดยจะเพาะในด้านวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึงลักษณะที่แสดงความเจริญของงาม ความเป็นระเบียบอันตั้งงามความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีของประชาชนย่อมมีความสำคัญ และเป็นอุปกรณี่ให้การสร้างชาติของเราได้ดำเนินไปสู่จุดหมายได้รวดเร็ว และตั้งอยู่บนรากฐานอันมั่นคง ประเทศชาติจะมีการก่อสร้างถนนหนทางตีกรามขึ้นอย่างงดงาม มีเงินทองใช้สอยกันอย่างพุ่มเฟือย แต่ถ้าพลเมืองของชาติมีวัฒนธรรมต่ำ มีจิตใจเป็นป่าเถื่อนไม่รู้จักรักษาอนามัย ไม่แต่งกายเป็นระเบียบเรียบร้อย อะไรสะดวกอะไรง่ายก็ทำไปโดยมิได้ไตร่ตรองหาเหตุผลแล้ว ประเทศชาติของเราก็หาควรได้ชื่อว่าอารยะไม่ และจะวัฒนาถาวรอยู่ตลอดไปไม่ได้ เพราะไม่มีรากฐานอันมั่นคง รัฐบาลจึงพยายามขัดเกลาร่างะล้างสิ่งโสโครกภายใน ได้แก่วัฒนธรรมของพี่น้องชาวไทยให้หมดจดผ่องใสเสียด้วย

เมื่อประชาชนชาวไทยเราได้ทราบถึงความมุ่งหมายของรัฐบาลในอันที่จะสร้างชาติให้รุ่งเรืองวัฒนาโดยปลูกฝังวัฒนธรรมให้เกิดแก่พี่น้องร่วมชาติแล้ว การปฏิบัติตามคำชักชวนแนะนำโดยเฉพะะในเรื่องเครื่องแต่งกาย ซึ่งเป็นสายหนึ่งแห่งวัฒนธรรมแห่งชาติ ย่อมบังเกิดเป็นคุณพจะเห็นได้อย่างแจ่มชัดว่า

ประการที่ ๑. ถ้าพี่น้องร่วมชาติของเราทำตามคำชักชวนก็จะแสดงให้โลกเห็นว่า ราษฎรเดินตามรัฐ ซึ่งแปลว่า ชาติของเรามีความสามัคคีกันเป็นอันดี

ประการที่ ๒. ถ้าราษฎรทำตามคำชักชวนของรัฐบาล ก็เท่ากับเป็นการฝึก หัดตน ปฏิบัติตนตามคำสั่ง ซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญในการสร้างชาติ และป้องกันรักษาชาติในยามคับขัน ไทยผู้รักชาติทุกท่าน คงอยากเห็นชาติของเราปฏิบัติตามคำสั่งได้ทันทีอย่างพร้อมกันเป็นอย่างดี ยิ่ง เมื่อถึงยามคับขัน แต่ที่จะเกิดนิสสัยบังจายเช่นนั้นได้ ก็ต้องฝึกฝนกันเสียแต่บัดนี้

ประการที่ ๓. ถ้าทำตามคำชักชวนของรัฐบาล ชาติไทยจะมีระเบียบอย่างอารยะชน ระเบียบอันดีนี้ ก็จะเป็นสมบัติของชาติ ซึ่งจะตกไปเป็นของลูกหลานเราต่อไป

ประการที่ ๔. การเห็นของดีงามที่เจริญตา เจริญใจ เช่นดอกไม้ หรือหญิงที่แต่งกาย เป็นระเบียบงดงาม ทำให้ผู้ที่พบเห็นสบายใจ มีอารมณ์ดี นึกคิดไปในทางที่ดีงามที่เป็นมงคลดีกว่า ที่จะได้เห็นคนแต่งกายไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย

ประการที่ ๕. การแต่งกายอย่างอารยะชนนั้น เป็นปัจจัยอันหนึ่งที่จะเร่งเร้าให้ เราบำเพ็ญวัฒนธรรมในด้านทั่ว ๆ ไปอีกด้วย เครื่องแต่งกายดี เป็นการตั้งใจให้ประพฤติเท่านั้น รวมความว่า การแต่งกายดีโดยปกติจะไม่ทำให้จิตใจของเราเป็นป่าเถื่อนเหมือนคนใน แอฟริกากลางเลย

ประการที่ ๖. ถ้าพี่น้องร่วมชาติแต่งกายดีตามคำชักชวน ก็จะเป็นการช่วยป้องกันรักษา เอกราชของชาติไว้ได้อย่างดีส่วนหนึ่ง ในจำนวนหลายประการด้วยกัน

ถ้าเราแต่งกายไม่ผิดอะไรกับคนป่า คนต่างประเทศเขาเห็นเข้าก็ดูถูก และพยายามยื่น มือเข้ามาช่วยแต่งกายให้เรา อ้างว่าเพื่อนำวัฒนธรรมมาให้ อย่างนี้เราจะยอมเขาหรือ ถ้าชาติ เดียวกันดูถูกก็พอทำเนา แต่ถ้าถูกต่างชาติดูถูกแล้ว ก็จะเป็นชนวนให้เรามีสัมพันธไมตรีกับ ต่างประเทศได้ยาก ตัวอย่างง่าย ๆ สมมติว่าเรามุ่งกางเกงแพรไปดินเนอร์กับราชทูตอังกฤษ ก็เชื่อว่า เราจะไม่ได้รับเชิญอีกเป็นอันขาด และจะคบค้าสมาคมกับคนอังกฤษอื่น ๆ ต่อไปไม่ได้

อันวิถีทางที่จะทำให้ประชาชนปฏิบัติสิ่งที่ดีที่ชอบนั้นมีอยู่หลายทาง เริ่มต้นด้วย แนะนำสั่งสอน ชักชวน และในที่สุดก็ถึงขั้นบังคับ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราได้ใช้วิธีทรงชี้ และแนะนำทางดีให้ เมื่อเห็นตามพระองค์แล้วก็ปฏิบัติตามใจสมัคร ครั้นถึงสาวกของท่าน ก็นำ คำสั่งสอนของพระองค์ไปสอนโดยวิธีต่าง ๆ มีหลายแบบหลายวิธีด้วยกัน เช่น นำเอาชาดกมาอ้าง ประกอบคำสอน ถอดคำสอนเป็นภาพติดตามโบสถวิหารและศาลา เหล่านี้เป็นต้น

การสร้างชาติของรัฐบาล โดยเฉพาะในการปลูกฝังวัฒนธรรมประจำชาติ รัฐบาลก็ ประสงค์อย่างยิ่งที่จะค่อยทำค่อยไป ให้ประชาชนปฏิบัติตามทีละขั้น ๆ แต่ขอให้ท่านพิจารณาให้ดี ว่า พุทธศาสนาได้มาประดิษฐานเข้า ๒๔๘๔ ปีแล้ว การปฏิบัติของพุทธศาสนิกชนในปัจจุบันนี้ยัง ห่างไกลคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าอยู่เพียงไร และถ้าท่านจะย้อนไปพิจารณาเพียงประวัติศาสตร์ครั้ง พระร่วงเจ้า คือ ทรงอาราธนาพระภิกษุสงฆ์ให้เทศนาสั่งสอนประชาชนวันพระ และพระองค์เองก็ ทรงประทานโอวาทเนื่อง ๆ ในที่ชุมนุมได้ดั่งตาล แต่ในข้อนี้มีปลาตอยู่อย่างหนึ่ง ก็คือ งานด้านนี้ได้

สำเร็จอย่างงดงามตามที่ทรงจารึกไว้ในศิลาจารึกนั้นเป็นด้านที่ต้องทรงบังคับทั้งสิ้น กรุงสุโขทัย สมัยนั้นทรงยกย่องว่ารุ่งเรืองเหมือนดั่งเมืองสวรรค์ อาณาจักรสุโขทัยเวลานั้นกับราชอาณาจักรไทย เวลานี้เนื้อที่และพลเมืองแตกต่างกันไกล เวลานั้นมีผู้น้อย ยังต้องใช้บังคับกันฐานพ่อบ้านพ่อเมืองให้คนประพฤติดีซุมนุมนอยู่ในวงและยังต้องใช้การบังคับ

ในสมัยพระร่วงก็ดูยังห่างไกลกับสมัยนี้มาก ฉะนั้น ขอย้อนเข้ามาให้ใกล้สักหน่อย คือ ในรัชการที่ ๕ สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ก็ยังต้องมีการบังคับ เช่น บังคับให้เลิกทาส ซึ่งเป็นการแสดงถึงวัฒนธรรมอย่างสูงของคนไทย แต่สิ่งที่น่าสังเกตคือ ในสมัยนั้นได้ปลูกฝังวัฒนธรรมโดยการออกพระราชบัญญัติเมื่อปีจุลศักราช ๑๒๓๕ เรื่องเปลี่ยนธรรมเนียมใหม่ ห้ามมิให้คนนั่งหมอบคลาน หรือนั่งกับพื้นในพระราชฐาน

ในพระราชบัญญัตินั้นว่าการกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความเจริญแก่บ้านเมือง เป็นการแสดงการกตัญญูโดยตรง ทรงขอให้นั่งบนเก้าอี้ และนั่งให้เป็นปกติ ห้ามมิให้ยกเท้าขึ้นทับบนเก้าอี้ นอกจากนี้ยังมีเรื่องสวมหมวกด้วยว่า ถ้าผู้หญิงจะไปในที่เฝ้าและพบท่านผู้ใหญ่ ไม่ต้องเปิดหมวกเป็นแต่ก้มศีรษะลงค้ำบ เมื่อค้ำบแล้วหมวกนั้นจะเปิดก็ได้ไม่เปิดก็ได้

เหล่านี้ย่อมแสดงให้เห็นว่า การที่จะปลูกฝังวัฒนธรรมแม้เป็นสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ต้องมีการบังคับ และการปรับปรุงกิจการต่าง ๆ ที่สำเร็จลงได้ด้วยดี ก็มีการบังคับกันตลอดมา แต่การบังคับนั้นถ้าเป็นการบังคับด้วยมุ่งประสงค์จะกตัญญูหรือรตินาทาเร้นพี่น้องร่วมชาติ ก็ชอบที่จะได้รับการตีเตียนทักท้วง แต่หากเป็นการบังคับ ให้ราษฎรพี่น้องร่วมชาติดีขึ้น ก็เข้าทำนองเดียวกับพ่อแม่บังคับลูกให้ทำดี หรือครูบาอาจารย์บังคับศิษย์ให้ทำดี ซึ่งน่าจะเป็นคุณฝ่ายเดียว

โดยที่ความเป็นอยู่ของประเทศเวลานี้แตกต่างกับสมัยสุโขทัยมาก พี่น้องร่วมชาติของเราเวลานี้ไม่ต่ำกว่า ๑๗ ล้านคน สถานะการณ์ปัจจุบันของโลกที่เป็นไปรวมด้านของเรายังบังคับว่า ถ้าเราไปจนกว่าพี่น้องร่วมชาติจะเห็นคำแนะนำสั่งสอนชักชวนของรัฐบาลและปฏิบัติได้เองเป็นนิสัย ปัจจุบันนั้น ประเทศชาติที่รักของเรา ก็จะรอไปอยู่ให้นานถึงเพียงนั้นไม่ได้ โดยภายนอกประเทศเราได้กำหนดหน้ากันอย่างรวดเร็ว เราไม่ได้เดินตัวมเตี้ยมเหมือนอย่างแต่ก่อน เราจึงรุดหน้ากันไปที่เดียว ฉะนั้น ในขณะที่ชาติของเราของเราจึงเข้ามาอยู่ในทาง ๒ แพร่งแล้ว ทางหนึ่งไปกันตามสมัครใจ ปล່อยให้ค่อยเป็นค่อยไป ราษฎรบางส่วนไม่เดือดร้อน ชาวต่างประเทศบางพวก หรือคนไทยบางหมู่ บางคณะก็ไม่ยกขึ้นเป็นข้อตำหนิโทษรัฐบาล แต่ประเทศจะต้องเสื่อมสูญเพราะตามเขาไม่ทัน ส่วนแพร่งที่ ๒ คือทางที่จะบังคับให้ราษฎรทำ และทำอย่างรีบเร่ง การดำเนินทางนี้ผู้ประสงค์จะฉวยโอกาส ก็ตำหนิรัฐบาล แต่ประเทศชาติของเราจะรอดพ้นจากมหันตภัยและวัฒนาถาวรสืบต่อไป

ด้วยเหตุดังกล่าวแล้ว รัฐบาลจึงจำต้องประกาศใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดวัฒนธรรมซึ่งชาวไทยจักต้องปฏิบัติ ตามที่สภาผู้แทนราษฎรได้ให้อำนาจไว้ เพื่อกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา คือ

๑. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการแต่งกาย จรรยาและมารยาทในที่สาธารณะสถาน

หรือที่ปรากฏแก่สาธารณชน

๒. ความมีสรรพภาพและมรรยาทเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานอาชีพ

๓. ความนิยมไทย

และในขั้นต้นนี้ รัฐบาลได้เลือกให้ปฏิบัติเพียงข้อ ๑ และข้อ ๒ ซึ่งมีข้อความต่อไปนี้

๑. ชาวไทยต้องรักษาเกียรติของประเทศชาติในที่สาธารณสถาน หรือปรากฏแก่

สาธารณชนในเขตเทศบาล ห้ามมิให้แต่งกายในที่สาธารณะที่จะทำให้เกียรติของประเทศชาติเสื่อมเสียไป เช่น นุ่งผ้าหยักรั้ง นุ่งแต่กางเกงใน นุ่งกางเกงชนิดสำหรับใส่นอน นุ่งผ้าขาวม้า หรือไม่สวมเสื้อ หรือสตรีสวมเสื้อชั้นใน หรือมีแต่ผ้าคาดอก เป็นต้น แต่การแต่งกายตามความนิยมอันสุภาพ ณ สถานที่ตากอากาศ สถานที่อาบน้ำ หรือเพื่อเล่นกีฬา หรือตามความจำเป็นในการประกอบกิจการงานนั้น ให้แต่งได้ตามควรแก่สถานที่ เป็นต้น

ตัวท่านเอง พี่น้องบิดามารดาตลอดจนคนในครอบครัวของท่าน ท่านย่อมรักษาและสงวนไม่ยอมให้ใครมาดูหมิ่นหรือถูกเหยียดหยัน แล้วยังชาติของท่านเล่า ท่านจะยอมให้ผู้อื่นดูถูกหรือ ถ้าท่านยอมให้เขาดูถูกเกียรติแห่งชาติเรา ก็เท่ากับท่านให้เขาล่าชาติของท่าน ฉะนั้นให้พึงเข้าใจว่า การรักษาเกียรติของประเทศชาตินั้น ชาวไทยทุกคนจักต้องรักษาให้สมกับที่ชาติเราเป็นชาติอารยะ และเป็นชาติที่มีเกียรติเท่าเทียมกับประเทศต่าง ๆ ที่เจริญแล้ว โดยเฉพาะในเรื่องเครื่องแต่งกาย ก็ควรจะให้แก่ระเบียบเสียใหม่ เปลี่ยนจากนิสัยที่เคยชินมาแต่ก่อน อันไม่เหมาะสมแก่วัฒนธรรมของชาตินั้นเสีย แม้จะมีพี่น้องร่วมชาติได้ปฏิบัติตนตามคำร้องขอและรัฐนิยมแล้วก็ดี แต่เมื่อยังมีเสียงบางหมู่บางคณะที่พยายามจะดึงพี่น้องร่วมชาติของเรามีวัฒนธรรมเสื่อมทรามลง รัฐบาลจึงจำเป็นต้องบังคับให้คนหมู่น้อยปฏิบัติตาม แต่การแต่งกายตามที่ได้ห้ามไว้ในพระราชกฤษฎีกาดอนต้น ยังมีข้อยกเว้นให้แต่งได้ในบางโอกาส เช่น ในสถานที่ตากอากาศ สถานที่อาบน้ำ หรือ เพื่อเล่นกีฬาหรือตามความจำเป็นในการประกอบกิจการงาน เช่น จะนุ่งผ้าขาวม้าอาบน้ำ เวลาขุดดินไม่จำเป็นต้องสวมเสื้อ หรือการกีฬาบางอย่าง จะนุ่งหยักรั้ง ตามควรแก่สถานที่ก็ได้

๒. ชาวไทยจักต้องรักษาจรรยาบรรณอันดีงามในสาธารณสถานหรือที่ปรากฏแก่สาธารณชน ห้ามมิให้

(๑) ก่อให้เกิดเสียงอื้อฉาวโดยมิใช่เหตุ หรือใช้วาจาเสียดสี หรือลามกหยาบคาย หรือแสดงกิริยาวาจาเป็นเชิงเสียดสีเหยียดหยัน ผู้ที่ปฏิบัติตนในทางเชิดชูวัฒนธรรมของชาติ

(๒) ใช้กำลังเบียดเสียดยื้อแย่งในชุมนุมชน เช่น การโดยสารยานพาหนะ การเข้าซื้อบัตรผ่านประตู หรือเข้าประตูสถานที่สำหรับมหรสพ เป็นต้น

(๓) ก่อให้เกิดความปฏิกุล เช่น ชัดเขียนในที่อันไม่ควรทำ

(๔) อาบน้ำตามถนนหลวง อันเป็นที่ชุมนุมชน

ในการใช้วาจาเสียดสีหยาบคาย หรือแสดงกิริยาวาจาเป็นเชิงเหยียดหยันผู้ที่เขาทำดี เป็น

การผิดศีลธรรมอยู่แล้วตามปกติ ยิ่งไปทำเช่นนี้เข้ากับผู้ที่ปฏิบัติเพื่อเชิดชูวัฒนธรรมของชาติ เช่น พี่น้องสตรีที่สวมหมวกก็กลัวว่าจາเสียดสีเป็นเชิงเย้ยหยัน ก็ยิ่งผิดมากขึ้น สมควรได้รับโทษตามกฎหมาย ส่วนการห้ามเบียดเสียดกันในโอกาสต่าง ๆ ที่ได้รับระบุไว้ ย่อมเป็นคุณแก่ผู้ปฏิบัติเองและให้ความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่หรือผู้จัดการด้วย ยิ่งเบียดเสียด หรือยื้อแย่งกันเท่าไร ก็ยิ่งทำให้ผู้นั้นเองแต่ละคนซื้อตั๋วและเข้าโรงมหรสพ หรือขึ้นลงเรือ รถ ข้ำขึ้นเท่านั้นส่วนผู้จัดการหรือเจ้าหน้าที่ก็ยิ่งลำบากในการปฏิบัติมากขึ้น บางทีถึงกับหิวเสีย เกิดทะเลาะวิวาทกันเป็นการเสียประโยชน์ด้วยกันทั้งสองฝ่าย และในการส่งเสียงอื้อฉาวโดยใช่เหตุ นั้น ก็ไม่มีเหตุผลอันใดที่ควรกระทำเลย หากเป็นด้วยความคะนองปากโดยมิได้คิดว่าการที่ทำเช่นนี้เป็นกรรวนประสาทของคนอื่น และอาจให้ความแตกตื่น เพราะเสียงเช่นนั้นได้

ในการก่อให้เกิดปฏิภูล เช่น การขีดเขียนในที่ที่ไม่ควรทำ ได้แก่ ตามผนังตึก ตามกำแพง ตามเสาไฟฟ้า เจดีย์ โบสถ์ วิหาร อะไรเหล่านี้ ไม่ใช่เป็นที่สำหรับเขียนและลงนามไว้เป็นที่ระลึกเลย เวลานี้ประเทศไทยมีเสียงโด่งดังในโลกแล้ว อย่าให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเห็นว่า ที่เหล่านี้เป็นกระดานดำหรือกระดานชะนวนสำหรับเขียนเล่นเลย นอกจากนี้ก็เรื่องอาบนํ้าตามถนนหลวง เวลานี้เรามีท่อปะปาไว้สำหรับจ่ายนํ้าบริโภคเป็นสาธารณะ ไม่ได้ทำไว้สำหรับใครไปอาบที่นั่นเหมือนอย่างอาบนํ้าพุ ซึ่งผู้อาบนํ้าท่านย่อมรู้สึกอยู่แก่ตัวแล้วว่า เป็นสิ่งที่น่าทุเรศนัยน์ตาเพียงไร

ความจริงย่อมเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า ชาติไทยเป็นชาติที่สุภาพ มีจรรยาบรรยาที่อันดีงาม แต่มีบางคนบางหมู่ที่ประพฤติไม่ดีและคนบางพวกก็พลอยประพฤติตาม ฉะนั้น เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดไว้เช่นนี้แล้ว ทุกคนก็ต้องปฏิบัติตามให้สมกับที่ชาวไทยเป็นอารยะชน และโดยที่พระราชกฤษฎีกาได้กำหนดไว้ว่า ชาวไทยต้องรักษาจรรยาบรรยาที่อันดีงามในที่สาธารณะสถานหรือที่ปรากฏแก่สาธารณชน ห้ามมิให้กระทำการต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ทั้งนี้ ไม่ว่าจะในเขตเทศบาลหรือนอกเขตเทศบาล

อนึ่ง ใครขอถึงโอกาสชี้แจงในการที่มีผู้กล่าวหาสักเล็กน้อย คือ ในการที่คนบางหมู่บางคณะประสงค์จะให้ปรับปรุงวัฒนธรรมทางจิตต์ก่อนนั้น รัฐบาลก็ได้ปรับปรุงอยู่แล้ว ดังจะเห็นได้จากการศึกษาซึ่งได้มีงบประมาณเพิ่มให้ทุก ๆ ปี ทางวิทยุกระจายเสียงก็ได้ให้มีพระธรรมเทศนาทุกวัน พระและในพรรษาก็มีทุกวัน และมีการสนทนาธรรมเป็นประจำอยู่ด้วย เหตุผลที่เราต้องปรับปรุงเครื่องแต่งกายให้เรียบร้อยได้กล่าวไว้บ้างแล้วในเบื้องต้น ย่อมเป็นอีกประการหนึ่งที่จะช่วยปรับปรุงจิตต์ใจไปในตัวด้วย ขอยกตัวอย่างผู้ที่แต่งกายเรียบร้อยสวยงามย่อมมีใจผ่องแผ้ว ไม่อยากไปคลุกเคล้าในที่โสโครก ส่วนการบำรุงในด้านอื่น ๆ นั้น ใครขอชี้แจงว่า การที่จะทำอะไรให้แก่ชาตินั้น รัฐบาลจะแจ้งให้ทราบหมดทุกสิ่งทุกประการนั้นย่อมทำไม่ได้ มีหลายสิ่งหลายอย่างจะต้องปกปิดไว้เป็นความลับ เพื่อมิให้ศัตรูทราบล่วงหน้า เวลานี้เหตุการณ์ของโลกอยู่ในภาวะคับขัน สภาการณ์ในปริมนทลไกล ๆ ประตูป่านเรา อาจถูกจุดชะนวนให้ระเบิดลูกลามมาถึงประเทศเราในวินาทีใดก็ได้

แต่เราก็ได้เตรียมพร้อมอยู่ทุกอย่างแล้ว รัฐบาลได้ดำเนินการกับต่างประเทศ เพื่อکانติภาพ และเพื่อให้ประเทศของเราพ้นจากแดนสงคราม กระทรวงการต่างประเทศต้องทำงานกันหามรุ่งหามค่ำ แต่ในทางทหารเราก็มิได้ประมาท เราได้แผนการณสงครามไว้แล้ว เตรียมระดมพลไว้ ถ้าเราจำเป็นต้องรบ เพียงออกคำสั่งคำเดียว ทหารกองหนุนของเราก็จะแน่นเข้ามาพร้อมด้วยเสบียงอาหารและอุปกรณ์ในการรบ ในการปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมใหม่ ก็เพื่อคอยต้อนรับสถานะการณ์ฉุกเฉิน กระทรวงคมนาคมใหม่ของเราจะทำหน้าที่เขตต์หลังทหารอย่างครบถ้วน ในการเศรษฐกิจ รัฐบาลได้จัดให้มีบริษัทไทยเดินเรือทะเล จำกัด เราคิดทำของต่าง ๆ ให้อเอง เรามีโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ ไม่ใช่เพื่อเตรียมรับสงคราม และเพื่อความสมบูรณ์พูนสุขของราษฎรหรือ นอกจากนี้ รัฐบาลได้บำรุงอาชีพของราษฎรในด้านต่าง ๆ ซึ่งทุกคนที่มีใจเป็นยุติธรรมคงจะเห็นว่าเราได้ทำแล้วทุกอย่าง

ส่วนที่ว่าการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดวัฒนธรรมเป็นการบังคับคนจนและบังคับแต่คนไทยนั้น ก็โดยการที่จะสร้างชาติให้วัฒนาถาวร ก็เพื่อให้พวกเราชาวไทยได้สร้างตนเป็นคนดี ให้ได้จำนวนมากที่สุดที่จะมากได้ แต่ที่จะไม่ให้เดือดร้อนถึงคนจนเสียเลยนั้น เป็นของช่วยไม่ได้ การสร้างชาตินั้น ไม่ว่าคนมีคนจนทุกเพศทุกวัย ต้องก้าวไปพร้อมกันทั้งชาติ การบังคับตามกฎหมายก็ดี การไม่ปฏิบัติตามรัฐนิยมก็ดี ต้องทำ เท่ากันทั้งหมด เช่นการสวมหมวก หรือตบแต่งร่างกายให้สุภาพเป็นต้น รัฐบาลจะบอกได้หรือว่า คนจนไม่ต้องปฏิบัติตาม ถ้าพูดเช่นนั้น ก็เท่ากับเป็นการตัดให้คนจนออกนอกประชาชาติไทย จะยากดีมีจน ก็รวมอยู่ในประชาชาติไทยทั้งนั้น ถ้าพูดไปเช่นนั้นก็อาจถูกหว่า เขียดคนจน หรือพวกที่ไม่อยากปฏิบัติตามก็ต้องแสดงว่า ตัวเป็นคนจน เป็นเรื่องยุ่งยากกันไม่มีที่สิ้นสุด ตัวอย่างเช่นนี้มีแล้วตามโรงพยาบาล คือ โรงพยาบาลวางระเบียบไว้ว่า ถ้าคนอนาถามาขอยาจะให้เปล่า ๆ ไม่ต้องเสียค่ายา แต่นาน ๆ ไป มีคนไปขอยาโดยอ้างว่าเป็นคนอนาถากันทั้งนั้น ในที่สุดโรงพยาบาลต้องเขียนคำว่าอนาถาไว้ตัวโต ๆ เพื่อให้คนมีที่มาขอยากระดากใจบ้าง แต่วิธีนี้ก็ไมสำเร็จ โรงพยาบาลก็เลยจำกัดจำนวนยาที่ให้ทานลง

ในพื้นที่ของชาวไทยทุกคนต้องถูกบังคับ เช่นในเรื่องวัฒนธรรม หรือเรื่องอื่น ๆ ในการสร้างชาตินั้น เท่ากับถูกบังคับให้เป็นคนดี ควรเป็นที่พอใจกันทั่วไป ถ้าเป็นคนจนก็ควรหาทางแก้ไขเช่นในเรื่องเครื่องแต่งกาย ก็ซื้อหาแต่พอให้สมฐานะ หรือเพิ่มกำลังงานขึ้น ส่วนที่บังคับแต่ประชาชนนั้น ไม่เป็นสิ่งที่เห็นได้ยากเลย อันคุณงามความดีที่จะมีขึ้น เกิดขึ้นนั้น ถ้าท่านเป็นพ่อบ้านก็อยากให้ลูกเมียและคนภายในครอบครัวของท่านได้รับรสแห่งคุณความดีนั้นก่อนผู้อื่น ฉันทิดก็ดีสำหรับชนทั้งประเทศก็ทำนองเดียวกัน อะไรที่ดีที่จะชอบ รัฐบาลก็ย่อมมุ่งหวังถึงพี่น้องชาวไทยของเราก่อน

โดยที่การสร้างชาตินั้นมิใช่เป็นงานเล็กน้อย เมื่อเราทำงานใหญ่ก็ย่อมต้องมีอุปสรรค ความยากลำบาก เป็นเครื่องกีดขวางอยู่ตามธรรมดา ในด้านรัฐบาลก็ได้พยายามฟันฝ่าอุปสรรคให้สำเร็จลุล่วงอยู่ตลอดมา ส่วนปัญหาทางวัฒนธรรมเป็นกึ่งหนึ่งของการสร้างชาติ ซึ่งจะต้องพึงพี่น้อง

ชาวไทยให้ปฏิบัติตาม เพื่อคุณงามความดีแก่ตนเอง และเพื่อความวัฒนาถาวรแก่ประเทศชาติอันเป็นที่รักของชาวไทย ฉะนั้นแล้ว พี่น้องชาวไทยเราจะไม่ช่วยกันฝ่าฟันอุปสรรคให้สำเร็จไปบ้างเฉียวหรือ เวลานี้ประเทศไทยอยู่ในสายตาของโลก และอยู่ในทาง ๒ แพร่ง ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น เราจะทำเฉยเมยอยู่ไม่ได้ ต้องทำให้โลกเห็นว่า เราเป็นชาติที่สร้างวัฒนธรรมของเราสำเร็จด้วยน้ำมือของเราเอง เราได้เลือกทางเดินแพร่งที่ ๒ เพื่อให้ประเทศชาติของเรารอดพ้นจากมหันตภัยและวัฒนาถาวรสืบต่อไปแล้ว ฉะนั้น จึงขอวิงวอนให้พี่น้องชาวไทยเราทั้งชาติช่วยกันผดุงส่งเสริม และฝ่าฟันอุปสรรคด้วยความตั้งใจจริงในการปฏิบัติตามคำชักชวนของรัฐบาล รัฐนิยม และพระราชกฤษฎีกากำหนดวัฒนธรรม เพื่อชาติของเราเดินไปสู่ความวัฒนาถาวรด้วยรากฐานอันมั่นคงจวบฟ้าดินสลาย

จึงเรียนมาเพื่อให้ข้าราชการทั้งหลายจักได้ชี้แจงแก่บุคคลในครอบครัวตลอดจนประชาชนผู้เกี่ยวข้องให้ซาบซึ้งในนโยบายนี้โดยทั่วกัน.

๑๖ ตุลาคม ๒๔๘๔

ที่มา: การแต่งกายสมัยสร้างชาติ. (พระนคร : โรงพิมพ์ไทยพาณิชย์การ, 2484), หน้า 127-141.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

- ชื่อ - สกุล** : นางไพรยา พลสารทูล
- เกิด** : วันที่ 16 กันยายน 2513
- สถานที่เกิด** : จังหวัดสุพรรณบุรี
- ประวัติการศึกษา** : ประถมศึกษา โรงเรียนปานจิตวิทยา
จังหวัดสุพรรณบุรี (2520-2526)
มัธยมศึกษา โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ
กรุงเทพ ฯ (2528 - 2531)
สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร (2531-2535)
ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545-2546)
สาขาวิชามานุษยวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยา
และมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2546 - 2550)
- ประวัติการทำงาน** : เจ้าหน้าที่ฝ่ายขายและการตลาด
โรงแรมอิมพีเรียลควีนสปาร์ค (2543-2546)
รับราชการครู โรงเรียนพลับพลาไชย
อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี
(2548 - ปัจจุบัน)